Írta: Szabó László
2011. augusztus 27. szombat, 04:33 - Módosítás: 2011. augusztus 29. hétfő, 09:54

A BŰGATYA RÁNCOLÁSA – KISAR, 1959.

1959. tavaszán indultam el első néprajzi gyűjtőutamra szülőföldemre az erdőháti Fehérgyarmatra. Alapos kérdőívet készítettem a húsvéti szokások, s általában a tavaszi ünnepkör szokásaihoz. A rokonok, akiknél Gyarmaton megszálltam, kerékpárt adtak, s így három hét alatt be tudtam barangolni a beregi Tiszahátat is. A tavaszi ünnepkört, húsvét ünnepét úgy fogtam fel, mint az élet esztendőnkénti megújulását, a természet, az ember és az istenség igazi feltámadását. Ezért a szorosan vett húsvéti szokásokon kívül minden ezzel kapcsolatos dolgot gyűjtöttem pl. szerszámok tavaszi rendbetételét, nagymosást, meszelést, takarítást, tavasszal játszott szabadtéri gyermekjátékokat, állatkihajtást, viseletet, stb. A kérdőív csak a szokásokra koncentrált, ez az ötletem menet közben bukkant fel. Nem kellett hozzá kérdőív, hiszen tíz évvel azelőtt, még mint gyarmati gyerek én is jártam a locsolódókkal, s játszottam a tavaszi játékokat (bige, kricc, bicskahányás, gombozás, ostorcsapó), tanúja voltam egyebeknek is. Kisarban kitűnő idős házaspárra akadtam, az akkor 70 esztendő körüli Tóth Jánosra – aki édesapámat véletlenül ismerte is -, tőlük szép anyagot gyűjtöttem. A viselet után érdeklődve kedvemért előhozták a feleség szőtte-varrta rojtos ünneplő vászongatyát, amit kedvemért János bácsi be is ráncolt egy udvaron nőtt csenevész meggyfa ágára akasztva a gatyamadzagot. Fotósorozatot készítettem róla, ahogyan körömmel meghúzva aráncok élét, szinte rakott szoknyává változtatta a durva, de hófehér vásznat. Sajnos azt nem tudtam elérni, hogy fel is vegye.

Így is hálásan köszönöm és őrzöm emléküket!